

Schoter Doe-tuin startersgids

Inhoudsopgave

Introductie	3
Vorbereiding:	4
Moestuinplan & Vruchtwisseling	5
Hoofdgroepen	6
Vruchtwisseling: Is het noodzakelijk?	6
Combinatieteelt	7
Moestuin vrienden.....	8
Slechte combinatieteelt:	8
Meerjarige planten en kruiden:	9
Start van het moestuinseizoen in november:.....	9
Handige Links	10
Tot slot	11

Introductie

Welkom in de betoverende wereld van moes tuinieren op de Schoter Doe-tuin! Of je nu doorgewinterde groene vingers hebt of gewoon nieuwsgierig bent naar het kweken van je eigen smakelijke groenten en kruiden, deze “mini” startersgids staat klaar om je te begeleiden bij je eerste stappen naar een bloeiende en succesvolle moestuin.

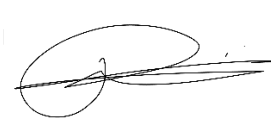
In deze startersgids geven we richting aan essentiële processen om jouw moestuin tot leven te brengen. We beginnen met de voorbereiding, het kiezen van de groenten en kruiden en het voorbereiden van de bodem. Uiteindelijk zal dit leiden tot het moment waarop je de smaakvolle groenten en vruchten kunt oogsten.

Bij moes tuinieren in de Doe-tuinen draait het om plezier, experimenteren en leren van fouten. Het is een proces dat onverwachte wendingen kan nemen, maar dat is deel van de charme. Bovendien is het sociale aspect van tuinieren hier belangrijk, waarbij samenwerken en elkaar helpen centraal staan.

Het moestuinseizoen begint al in november, en daarom bieden we specifiek in die maand de workshop "197 tuinders 1001 meningen" aan, waarvan deze startersgids een onderdeel is. Deze workshop is gericht op Doe-tuinders die hun aandacht willen richten op moes tuinieren, hoewel er natuurlijk ook ruimte is voor degenen die graag bloemen of struiken kweken.

Namens de Schoter Doe-tuin Tuincommissie wens ik iedereen veel plezier en succes in hun (moes)tuinavontuur.

Met groene groeten,

Falco Bloemendal

Voorzitter Schoter doe-tuin commissie

Voorbereiding:

Het is van groot belang om de grond voor te bereiden voordat je begint met tuinieren, omdat de bodem eigenlijk het belangrijkste aspect is van (moes)tuinieren. Als de bodem niet in orde is, kom je niet ver.

Tips:

Maak de grond vrij van onkruid: Zorg voor een onkruidvrije start door alle ongewenste planten te verwijderen voordat je begint met planten. Kweekgras en andere hardnekkige onkruiden moeten met al hun wortels worden verwijderd en niet op je composthoop op je tuin worden gegoid.

Zorg voor een goede bodem: Investeer in bodemverbetering door compost toe te voegen. Overweeg om een composthoop of compostbak aan te leggen op je tuin. Dit helpt niet alleen om afvoerkosten te verminderen, maar na 3 jaar kan de compost weer gebruikt worden om de bodemkwaliteit te verbeteren.

Groenbemesting: Gebruik groenbemesting, zoals klaver of lupine, om de bodem te verbeteren en voedingsstoffen toe te voegen.

Heermoes: Heermoes kan diepgelegen mineralen bevatten, dus als je het verwijdert, kun je het op de grond laten liggen of op je composthoop op je tuin deponeren.

Verwijder onkruid en gras zo goed mogelijk, tot een diepte van ongeveer 20 tot 30 centimeter.

Op de Schoter Doe-tuin kennen we grofweg twee soorten grond, of een mix van deze twee, afhankelijk van de locatie van je tuin.

1. Zanderig: Het zandgedeelte is wat kalkrijker en bevat dunne kleilaagjes en is over het algemeen droger.
2. Humusrijk/veenachtig: Dit type grond is wat zuurder en vochtiger. Het bestaat voornamelijk uit organisch verteerd materiaal, en daardoor is het voedzamer.

Verteerd organisch materiaal heeft een donkere, bijna zwarte kleur. Als je ervoor kiest om de bodem te bemesten, gebruik dan geen verse mest (deze moet minimaal 3-5 jaar oud zijn), omdat deze te scherp is en jonge wortels kan verbranden. Het is beter om compost te gebruiken, omdat dit zorgt voor een goede bodemstructuur en beschermt tegen uitdroging en bevrozing.

Over het algemeen geldt dat hoe donkerder, plakkeriger en luchtiger de grond is, hoe voedzamer deze is.

Moestuinplan & Vruchtwisseling

Voordat je begint, is het aan te raden om een moestuinplan te maken en vruchtwisseling (wisselbouw) toe te passen. Vruchtwisseling houdt in dat je na elkaar op hetzelfde stuk grond teelt. Hierdoor voorkom je ziektes en verbeter je de kwaliteit van je bodem, wat resulteert in een betere opbrengst en smaak.

Verschillende gewassen trekken ook verschillende plaagdieren en schimmels aan. Door regelmatig van gewas te veranderen, voorkom je dat deze schadelijke organismen zich in de grond nestelen, zoals aaltjes of bepaalde schimmels.

Daarnaast hebben verschillende gewassen verschillende mestbehoefte. Als je elk jaar hetzelfde gewas plant, put je de grond uit en ontstaat bodemmoedigheid. Een goed vruchtwisselingsschema kan deze problemen grotendeels voorkomen.

Het is handig om je tuin in 5 tot 6 vakken te verdelen, bij voorkeur met wandelpaden ertussen om ze van elkaar te scheiden. Idealiter zou je voor elke gewassoort één vak moeten hebben.

Tips:

Begin met makkelijke soorten: Als beginner is het slim om te starten met groenten en kruiden die relatief eenvoudig te kweken zijn, zoals sla, radijsjes, courgettes en basilicum

Start met je favoriete groenten: Kweek groenten en kruiden waar je van houdt en die je vaak gebruikt in de keuken. Dit maakt tuinieren leuker en bevredigender.

Volg de zaaivoorschriften op. Te vroeg zaaien kan leiden tot langgerekte, zwakke zaailingen die vaak mislukken.

Plant na IJsheiligen. Voor vorstgevoelige gewassen is het raadzaam om ze pas na IJsheiligen (11 mei) buiten uit te planten om schade door vorst te voorkomen.

Ruimte tussen planten: Zorg ervoor dat je voldoende ruimte laat tussen de planten, zodat je gemakkelijk kunt schoffelen en de planten zich goed kunnen ontwikkelen. Houd een minimale afstand aan, vooral langs de tuinrand.

Hoofdgroepen

Er zijn 5 hoofdgroepen, plus aardappelen, die we als een extra zesde groep beschouwen vanwege de speciale zorg die ze vereisen.

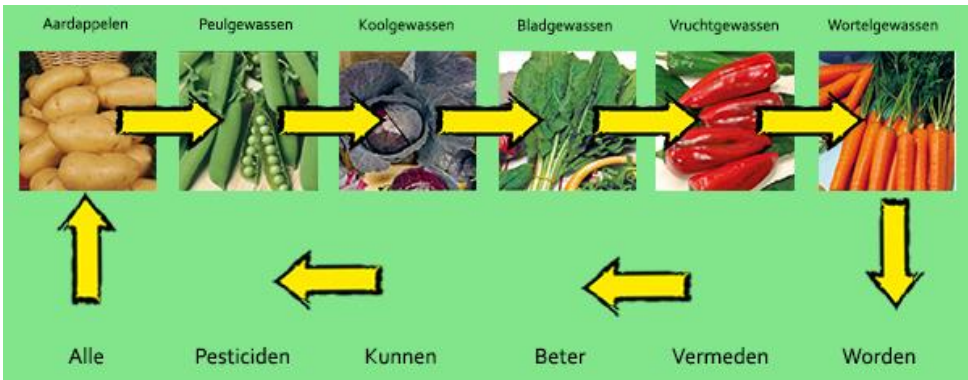
De volgorde van de vruchtwisseling is:

1. Aardappelen
2. Peulgewassen
3. Koolgewassen
4. Bladgewassen
5. Vruchtgewassen
6. Wortelgewassen

Tips:

Let op water geven: Geef alleen water wanneer dat echt nodig is, op basis van de behoeften van je gewassen en de weersomstandigheden. Voorkom overbewatering.

Planten kunnen groot worden. Let bij het planten van gewassen zoals rabarber of fruitstruiken erop dat ze groter worden dus plant ze niet te dicht op de grens van je tuin.

Vruchtwisseling: Is het noodzakelijk?

Hoewel het in de basis wordt aangeraden, zijn er natuurlijk uitzonderingen, zoals combinatieteelt, meerjarige planten en kruiden. Sommige Doe-tuinders kweken graag bloemen of struiken.

Tip:

Ondersteun je planten: Gebruik stokken, kooien of ander ondersteuningsmateriaal om je planten te helpen rechtop te groeien en fruit te dragen.

Combinatieteelt

Combinatieteelt betekent dat je rekening houdt met de invloed die verschillende gewassen op elkaar hebben. Want goede buren en slechte buren in de moestuin maken een wereld van verschil. Ze kunnen elkaar versterken of juist verzwakken.

Als het om combinatieteelt gaat, wil je natuurlijk het liefst goede buren naast elkaar in de tuin. Op die manier kunnen de planten elkaar versterken wat gezonde gewassen en een betere en grotere oogst oplevert.

Tips:

Houd een tuindagboek bij: Houd een logboek bij van wat je in de tuin doet, inclusief plantdata, oogstmomenten en observaties. Dit helpt bij het plannen van toekomstige seizoenen.

Leer van je fouten: Tuinieren is een leerproces. Accepteer dat je soms fouten zult maken en leer daarvan voor volgende seizoenen.

Planten versterken of verzwakken elkaar onder andere door middel van concurrentie, een bepaalde geur of stof die ze afstoten. Door rekening te houden met goede en slechte buren in je wisselteelt moestuinplan, versterk je je planten.

Tips:

Mulch de grond: Gebruik organische mulch, zoals stro, om vocht vast te houden, onkruid te onderdrukken en de bodemtemperatuur te reguleren.

Gebruik een grelinette of woelvork om de grond los te maken: De grelinette is een geweldig gereedschap om de grond te beluchten zonder het bodemleven te verstoren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan wormen, deze spelen een belangrijke rol in het verbeteren van de bodemkwaliteit in je moestuin, omdat ze organisch materiaal afbreken en verrijken met voedingsstoffen.

Een voorbeeld van goede buren in de moestuin zijn uien en wortels. Uien houden met hun geur wortelvliegjes op afstand, terwijl wortels uienvliegen op afstand houden. Het is dus slim om deze twee naast elkaar te planten.

Net zoals planten elkaar kunnen versterken, kunnen ze elkaar ook verzwakken. Sommige gewassen moeten dus niet naast elkaar worden geplaatst. Aardbeienplanten trekken bijvoorbeeld witte koolvliegjes aan, een vlieg die erg schadelijk is voor koolsoorten. Zet je aardbeien dus nooit naast koolsoorten in de moestuin

Moestuinvrienden

Hier zijn enkele voorbeelden van gewassen en hun 'vrienden' in de moestuin:

- Aardappels: afrikaantjes, bonen, dille, erwten, knoflook, koolsoorten, munt, oost-indische kers, spinazie, spruiten
- Aardbeien: knoflook, peterselie, prei, radijs, sla, spinazie, tijm, tomaten, uien, wortels
- Andijvie: koolsoorten, prei, stokbonen, tomaat, venkel
- Bieten: dille, erwten, knoflook, komkommer, koolsoorten, koriander, sla, uien
- Bloemkool: bonen, dille, oregano, selderij
- Courgettes: mais, Oost-Indische kers, sla, stokbonen, uien
- Komkommer: bonen, bieten, dille, erwten, knolvenkel, kool, koriander, mais, prei, selderij, uien
- Koolsoorten: aardappels, andijvie, bieten, dille, erwten, kamille, koriander, prei, spinazie, tomaten
- Prei: koolsoorten, Oost-Indische kers, schorseneren, selderij, tomaten, uien, wortels
- Sla: aardbeien, dille, kool, prei, radijs, rode biet, tuinboon, tomaat, wortel
- Snijbiet: koolsoorten, radijs, rammenas, wortels
- Spinazie: aardappels, aardbeien, bieten, koolsoorten, radijs, rammenas, stokbonen, tomaten
- Tomaten: sla, peterselie, prei, radijs, rammenas, spinazie, ui, wortels
- Uien: aardbeien, bieten, bonenkruid, dille, kamille, komkommer, witlof, wortels
- Wortels: aardbei, bieslook, bonen, dille, erwten, knoflook, kool, prei, radijs, rammenas, rozemarijn, salie, schorseneren, sla, snijbiet, tomaten, uien, witlof

Slechte combinatieteelt:

Hier zijn enkele voorbeelden van combinaties die het niet goed samen doen:

- Aardappels: courgette, framboos, komkommers, pompoenen, selderij, tomaten, uien, zonnebloemen
- Aardbeien: bloemkool, broccoli, komkommer, koolsoorten, spruiten
- Bieten: aardappels, mais, stokbonen
- Bloemkool: aardbei, erwten, tomaat
- Courgettes: aardappels, komkommer
- Komkommer: aardappels, aardbei, courgette, radijsjes, tomaten
- Koolsoorten: aardbeien, mosterd, knoflook, uien
- Prei: bonen, erwten, stambonen
- Sla: peterselie, selderij
- Tomaten: aardappels, komkommer, venkel
- Uien: asperges, bonen, stambonen, erwten, koolsoorten
- Wortels: bieten

Meerjarige planten en kruiden:

In je (moes)tuinplan kun je rekening houden met vaste planten. Vruchtwisseling is alleen van toepassing op eenjarige planten; meerjarige planten passen niet in dit systeem. Vaste groenten hebben een permanente plek in de tuin en vallen niet onder het rotatiesysteem. Deze planten zijn vaak groot en opvallend en kunnen al vroeg in het voorjaar worden geoogst, zoals asperges en rabarber. Andere voorbeelden zijn aardbeien, eeuwig moes, bessenstruiken, fruitbomen en nog veel meer.

Sommige vaste planten kunnen na enkele jaren op dezelfde plek verzwakken, zoals aardbeien (verplaatsen na 3 jaar) en rabarber (verplaatsen na 5-10 jaar). Voor

Tip:

Gebruik natuurlijke bestrijdingsmiddelen: Overweeg natuurlijke methoden om plagen te bestrijden, zoals het planten van afweerplanten of het aantrekken van nuttige insecten.

sommige vaste planten is verplaatsen echter geen goed idee, zoals fruitbomen.

Vaste kruiden, zoals lavas, oregano, laurier, dragon en bieslook, kunnen in je tuin worden opgenomen, maar het is verstandig om ze te bemesten voor een goede oogst. Eenjarige kruiden, zoals peterselie, koriander, dille en basilicum, kunnen in het vruchtwisselingssysteem worden opgenomen.

Start van het moestuinseizoen in november:

De wintermaanden lenen zich uitstekend voor het inrichten van de moestuin en het starten van het nieuwe seizoen. Hier zijn enkele activiteiten die je kunt ondernemen:

- Maak of pas je moestuinplan aan voor het komende jaar.
- Onkruid kan effectief worden verwijderd zonder onmiddellijk terug te groeien.
- Snoei bepaalde vaste planten, struiken of bomen.
- Plant knoflook, winterplantuien, asperges en sommige soorten tuinbonen.

Zodra je eenmaal begonnen bent, zijn november, december en januari na een jaar ook de maanden waarin je wintergroenten kunt oogsten, zoals andijvie, spruitjes, boerenkool, winterwortel, bieten, winterpostelein en meer.

Handige Links

Diane's mooie moestuin is een favoriete bron van veel tuinders met tips voor bijna alle groenten en fruit, evenals heerlijke recepten:

<https://www.mooiemoestuin.nl/>

Voor informatie over groenten, fruit en zaaischema's:

<http://www.moestuintips.nl/>

Voor vragen en hopelijk antwoorden kun je terecht op het Moestuinforum:

<https://www.moestuinforum.nl/>

En een goede vlog voor beginnende maar ook voor iedere tuinder. Deze komt iedere zaterdagochtend met een nieuwe vlog met daarin heel veel tips en informatie

https://www.youtube.com/channel/UCCY7ZtDa-4B1YtQlpV_bCbw/videos

Copyright © 2023 Schoter Doe-tuin Tuincommissie

Auteur: F. Bloemendal

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door printouts, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tot slot

De laatste tips: Onthoud altijd het belang van regelmatig tuinwerk in plaats van alles in één keer te willen doen, want dat kan overweldigend zijn en uiteindelijk meer tijd kosten. Het geheime ingrediënt van tuinplezier is de voldoening die voortkomt uit het zien groeien van je eigen voedsel. Blijf dus enthousiast, verwonder je over elke spruit en bloem, en blijf genieten van elke stap in dit mooie proces.

Als je nog vragen hebt, aarzel dan niet om contact met ons op te nemen. We staan altijd klaar om te helpen en om ervaringen te delen.

Wij wensen jullie een overvloed aan tuinplezier, een rijke oogst, veel sociale interactie en de voldoening van een bloeiende moestuin.

Blijf groeien en bloeien,

De Tuincommissie

2023 versie 5